

Asiakas: "Minä koetan löytää työtä jostakin" (edellyttäen etten saa sitä).

Jos joku sattuu parantamaan tapojaan, järjestö menettää asiakkaan ja asiakas avustuksen, joten molemmat tuntevat kokeneensa tappion. Poloisen ympärille kerääntyä henkilöitä, jotka haluavat pelata arvostettua "Minähän yritän vain auttaa sinua"-peliä. He ovat valmiita melkein mihin tahansa estääkseen pelin katkeamisen. Ja peli katkeaa, jos poloinen alkaa tulla omillaan toimeen.

Analyysoitujen pelien pääryhmät ovat elämänpelit, aviopelit, seurustelupelit, seksuaaliset pelit, alamaailmapelit, vastaanottohuoneiden pelit ja hyvät pelit. Parasta on kuitenkin pelittömyys, joka merkitsee kypsää elämänsäsennetta, tiedostuneisuutta, välittömyyttä ja kykyä läheisiin kontakteihin muiden ihmisten kanssa.

MAUNU SINNEMÄKI

Marx ajattelunsa lapsenkengissä

Reijo Wilenius: **Marx ennen Marxia**. Weilin & Göös, 1966. 166 s.

Harvoin saa luettavakseen niin selkeästi kirjoitettua kirjaa kuin nyt esitetävänä oleva. Jos Marxin ajattelun ensimmäiseen vaiheeseen, jota kirja selvittää, vielä tämänkin jälkeen jää jotakin epäselvää, niin vika on joko lukijan tai itsensä Marxin. Olen jälkimmäisen vaihtoehdon kannalla, sillä Marxin keskeiset käsitteet, lajinolemus johdannaisineen, osoittautuvat siinä määrin epäselviksi sisällöltään, että Wileniuskin vihjaa niiden olevan 'metafyysisiä'. Koska tuo sana lienee Marxin yhteydessä sopimaton käytettäväksi, niin omalta kohdaltani tunnustan käsitteiden menneen jossakin määrin ulalle.

Wilenius tekee parhaansa selvittellessään Marxin valtion, yhteiskuntaan ja uskontoon kohdistuvan kritiikin syntyhetkiä. On suorastaan jännittävää seurata miten ja minkälaiseksi tuo kritiikki nuoren tulisieluisen miehen ensimmäisissä kirjoituksissa hahmottuu. Virike hänen kritiikkiinsä on "ihmisen kokemuksen alennettuna, todesta olemuksestaan vieraantuneena, vallitsevassa yhteiskunnassa". Vieraantumisen voittamiseksi on

tarpeen suorastaan ihmisen uudelleen luominen, jonka ihminen itse suorittaa. Kehitellessään näitä näkemyksiään Marx luulee nirhaavansa poikki häntä Hegeliin yhdistävän henkisen napanuoran, mutta Wilenius antaa ymmärtää, että yhtä ja toista yhdistävää vielä jää.

Eniten minua kiinnosti kirjassa Marxin uskonnonkritiikin syntyminen, joka tosin on saanut varsin lyhyen esittelyn osakseen. Ehkäpä siinä ei ole ollutkaan paljon kuvaamista, sillä Marx sai uskonnonkritiikkinsä melko valmiina Feuerbachilta. Wileniuksen tutkimus vain vahvistaa saman, mikä selviää esimerkiksi Gollwitzerin kirjasta "Marxilainen uskonnonkritiikki ja kristillinen usko", nimittäin sen, että marxilaisuus jo heti ensimmäisessä alussaan sisälsi päättävän uskonnonvastaisuuden, taikka oikeammin vastauskontoisuuden, jossa Jumalan tilalle oli asetettu ihminen. Marx piti selviönä, että uskonnot häviävät itsensä sitä mukaa kun ihminen voittaa vieraantumisen yhteiskunnan kommunismissa. Wileniuksen kirja päättyy ytimekkääseen toteamukseen, että lienee jo oikeutettua kysyä, missä määrin tämä Marxin usko (ihminen on ihmiselle korkein olento) on toteutunut. Ainakin jonkinlaisena mementona tätä uskoa vastaan voitaneen pitää itsensä arkkimarkxisti Stalinin tyttären äskeistä tunnustusta toisenlaisesta uskosta.

Jyväskylän kesässä keskustellaan kristinuskosta ja marxismista. Sinne matkavien ja muidenkin on syytä keskustelueväikseen lukea Wileniuksen kirja.

ARVO AHO

Puoleksi uskova Barth

Karl Barth, **Ad Limina Apostolorum**. EVZ-Verlag, Zürich 1967. 66 s.

Tübingenin roomalaiskatolisen professorin Hans Küngin julkaistessa 1957 merkittävän kirjansa Rechtfertigung, jossa hän pyrki osoittamaan Karl Barthin ja reformaation vanhurskauttamisopin olennaisesti katolisiksi, Barth laati teokseen esipuheen, jossa hän ilmaisi tuloksesta hieman epäuskoisen hämmästyksensä ja lupasi mikäli kirjaa arvostavat katoliset teologit yhtyisivät Küngin tulkintaan mennä Trenton S. Maria Mag-